

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M. a. s.**, P. č. X. B., IČO: X. zastúpeného JUDr. P. S. advokátom, Advokátska kancelária, M. č. X. B., proti žalovaným: **1./ M. Š.** P. č. X. P., IČO: X. zastúpenej JUDr. B. K. advokátom, Advokátska kancelária, M. č. X. V., **2/ J. Č.** nar. X. V. č. X. a **3/ R. M.** nar. X. V. č. X. zastúpeným JUDr. L. L. advokátom, Advokátska kancelária, H. č. X. P., **o zaplatenie 211 657,70 eur s príslušenstvom**, o odvolaniach žalovanej v 1. rade proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cb 50/97-752 zo dňa 21. apríla 2009 a uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cb 50/97-776 zo dňa 5. júna 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cb 50/97-752 zo dňa 21. apríla 2009 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cb 50/97-776 zo dňa 5. júna 2009 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-752 zo dňa 21. apríla 2009, vydaným vyššou súdnou úradníčkou, s odkazom na položku č. I. 2/ písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004 uložil žalovanej v I. rade povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie podané dňa 21. 06. 2004 proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cb 50/97-477 zo dňa 05. 05. 2004 v sume 9 370,64 eur (282 300 Sk).

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná v I. rade. Spolu s odvolaním podala aj žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku. V dôvodoch svojho odvolania a žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku uviedla, že odo dňa podania odvolania a rozhodnutia o nepovolení oslobodenia od súdnych poplatkov došlo k podstatným zmenám jej finančnej situácie. Poukázala na to, že prestala podnikat' a je dôchodkyňou, čo preukázala kópiou rozhodnutia S., a. s. zo dňa 09. 06. 2006, podľa ktorého je od 01. 07. 2006 poberateľkou starobného dôchodku v sume 7 138 Sk mesačne. Ďalej dôvodila tým, že žalobca, bez vyčkania právoplatného skončenia tohto sporu a proti jej vôli, odpredal na dobrovoľnej dražbe jej obchodnú budovu bez toho, aby jej vydal akúkoľvek časť dražobnej kúpnej ceny. Zároveň oznámila, že jej návrh na zrušenie tejto dražby vedený na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C 307/04 nebol úspešný.

Druhým napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-776 zo dňa 5. júna 2009 prvostupňový súd nevyhovел žiadosti žalovanej v I. rade na oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 138 ods. 1 OSP, ako aj zisteným skutkovým stavom (žalovaná v I. rade je poberateľkou starobného dôchodku mesačne vo výške 302,60 eur, naďalej je vlastníčkou nehnuteľností v kat. území P. a je od roku 1992 fyzickou osobou – podnikateľom), na základe čoho dospel k záveru, že žalovaná v I. rade nepreukázala, že by od posledného rozhodnutia prvostupňového súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov uznesením č. k. 1Cb 50/97-516 zo dňa 30. augusta 2005 v spojení s uznesením NS SR č. k. 2Obo 230, 231/04-648 zo dňa 19. októbra 2005, došlo k zmene jej osobných a majetkových pomerov odôvodňujúcich priznať jej oslobodenie od súdnych poplatkov.

Žalovaná v I. rade vo svojom odvolaní podanom v zákonnej lehote proti tomuto uzneseniu namietala neúplné vyhodnotenie skutočného stavu veci a nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom. Dôvody odvolania poňala jednak ako zopakovanie odôvodnenia jej odvolania proti napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-752 zo dňa 21. apríla 2009, ktorým jej súd prvého stupňa vyrubil súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku, a jednak ako doplnenie nových skutočností ohľadne jej nepriaznivej finančnej situácie. V tomto smere uviedla, že jej finančné pomery sa dostali do neriešiteľnej situácie po tom, čo jej bývalý právny zástupca neodviedol hotovosť vo výške 4 702 163 Sk, za čo sa proti nemu vedie trestné stíhanie, ktoré nebolo doteraz ukončené. Ohľadnom nehnuteľností, ktorými ako vlastníčka disponuje, poznamenala, že

neprinášajú pre ňu žiadny zisk, pretože sú proti nej vedené exekúcie. Záverom poukázala na neschopnosť jednorázovo uhradiť vyrubený súdny poplatok. Odvolací petit formulovala ako žiadosť o zmenu napadnutého uznesenia tak, že jej bude priznané oslobodenie od súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože odvolania smerovali proti uzneseniam (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že obe odvolania žalovanej v 1. rade nie sú dôvodné, a preto napadnuté uznesenia podľa § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

Čo sa týka odvolania žalovanej v I. rade proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-752 zo dňa 21. apríla 2009, odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový súd vecne správne rozhodol, keď napadnutým uznesením uložil žalovanej v I. rade povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie podané dňa 21. 06. 2004 proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-477 zo dňa 05. 05. 2004 v sume 9 370,64 eur (282 300 Sk) podľa položky č. I. 2/ písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004 (t. j. účinného v rozhodnom období, nakoľko odvolanie bolo podané dňa 21. 06. 2004), súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004, v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 7 ods. 9 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004, v odvolacom konaní je základom poplatku cena nároku uplatňovaného v odvolaní.

Podľa § 7 ods. 10 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004, základ poplatku sa zaokrúhľuje na celé sto koruny dolu a vyrubený poplatok na celé koruny nahor.

Podľa položky č. I. 2/ písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 215/2004 Z. z. účinného do 31. 08. 2004, sa v občianskom súdnom konaní vyberá poplatok z návrhu na začatie konania v obchodných veciach v sporoch o peňažnú pohľadávku z ceny predmetu konania 5 %, najmenej 500 Sk, najviac 600 000 Sk. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa platí aj v odvolacom konaní.

V danom prípade, v zmysle citovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch účinného v rozhodnom čase, predstavoval základ súdneho poplatku za odvolanie sumu 5 646 000 Sk (= cena nároku uplatňovaného v odvolaní), z čoho 5% činí sumu 282 300 Sk. Z tohto vyplýva, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu, ktorým uložil žalovanej v I. rade povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 9 370,64 eur (282 300 Sk), je teda zákonné a vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 219 OSP potvrdil.

Na margo odvolania žalovanej v I. rade podaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-776 zo dňa 5. júna 2009, ktorým súd prvého stupňa nevyhovel žiadosti žalovanej v I. rade na oslobodenie od platenia súdneho poplatku, odvolací súd konštatuje vecnú správnosť tohto rozhodnutia vo výroku. Stotožňujúc sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého uznesenia, využívajúc pri tom ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, sa preto v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzuje na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a zároveň na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa ďalšie dôvody.

Podľa § 138 ods. 1 OSP, môže súd na návrh priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Ak uplatňovanie alebo bránenie práva nie je ani svojvoľné ani zrejme bezúspešné, umožňuje citované ustanovenie vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov pod podmienkou, že to odôvodňujú pomery účastníka. Zákon nevysvetľuje bližšie obsah pojmu „pomery účastníka“, bezpochyby však musí ísť o majetkové pomery žiadateľa (a v prípade, ak je žiadateľom o oslobodenie od súdnych poplatkov fyzická osoba, tak aj rodinné, sociálne a zdravotné pomery), majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom, či z časti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť, alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať.

V prejednávanvej veci žalovaná v I. rade odôvodňovala žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku nepriaznivou finančnou situáciou, v ktorej sa ocitala predovšetkým v súvislosti s podnikateľskou činnosťou. Jej tvrdenie, že s podnikaním už skončila sa nezakladá na pravde. Súd prvého stupňa v tomto smere správne vykonal dokazovanie výpisom zo živnostenského registra žalovanej v I. rade, ktoré zopakoval i odvolací súd a zistil, že doposiaľ neukončila podnikateľskú činnosť. Podľa odvolacieho súdu ide v tomto smere o okolnosti, ktoré sú dané takmer vo všetkých konaniach, v ktorých vystupujú ako účastníci konania podnikatelia vykazujúci stratu namiesto zisku, ako jedného zo základných pojmových znakov podnikania, resp. živnosti. Pokiaľ by zákonodarca okolnostiam takejto povahy pripisoval význam z hľadiska oslobodenia od platenia súdneho poplatku, vyjadril by to legislatívne zaradením týchto konaní či účastníkov do ustanovení, ktoré upravujú vecné alebo osobné oslobodenie od súdneho poplatku v § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Uvedený zákon však týmto okolnostiam nepripisuje naznačený význam. Okrem uvedeného, je dôležité uviesť, že v obchodných veciach je treba prihliadnuť k osobitnému charakteru účastníkov konania, t. j. podnikateľov v zmysle Obchodného zákona a Živnostenského zákona. Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (Živnostenský zákon), živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom. Podnikanie, a v jeho užšom význame aj živnosť, preto treba chápať ako činnosť, pri ktorej podnikateľ podstupuje riziko, že jeho konanie môže viesť k zisku alebo i k strate. Okolnosť, že podnikateľ nie je pri svojej podnikateľskej činnosti úspešný a nedosahuje zisk, alebo, že má pohľadávky po lehote splatnosti, nie je teda dôvodom pre oslobodenie

od súdnych poplatkov v konaniach, ktorých predmetom je práve vymáhanie pohľadávok vzniknutých z podnikateľskej činnosti. Ak by nepriaznivá finančná situácia, ako dôsledok neúspechu v podnikaní, bola dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie časti rizika, ktoré je s podnikaním spojené, na štát. Žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku nemôže preto viesť k prenášaní podnikateľského rizika na štát. Žalovanú v I. rade, ako fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom v zmysle § 2 Živnostenského zákona, nemožno podrobiť rovnakému merítku ako sociálne slabú fyzickú osobu, ktorá nie je podnikateľom a nevlastní žiaden majetok väčšieho rozsahu. Pomery odvolateľky by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, len ak by sa dostala do ťaživej finančnej situácie z dôvodu vyššej moci, napr. vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti, ktoré nemajú pôvod v podnikaní. Keďže sa v danom konaní existencia okolností takej povahy nepreukázala, žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku vyhovené byť nemôže. Bez povšimnutia nemôže zostať ani skutočnosť, že žalovaná v 1. rade, hoc žiada o oslobodenie od súdneho poplatku dôvodiac nepriaznivou finančnou situáciou, disponuje dostatkom prostriedkov na úhradu výdavkov advokáta spojenými s jej zastupovaním v prejednávanej veci. Z odvolateľkou uvádzaných nepriaznivých majetkových pomerov, ktoré podľa jej mienky zakladajú dostatočný dôvod na jej oslobodenie od platenia súdneho poplatku, nie je možné vyvodit' záver, že by poplatníčka nemohla splniť poplatkovú povinnosť, alebo že by jej splnenie od nej nebolo možné spravodlivo žiadať.

Vzhľadom na uvedené, dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací k záveru, že v danom prípade žalovaná v I. rade nepreukázala existenciu pomerov, so zreteľom na ktoré by jej bolo možné priznať oslobodenie od súdneho poplatku. Súd prvého stupňa v prejednávanej veci dostatočne zistil všetky rozhodujúce skutočnosti a rozhodol vecne správne, keď žiadosti žalovanej v 1. rade o oslobodenie od súdneho poplatku nevyhovel. Stotožňujúc sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 OSP potvrdil. Zároveň sa v zmysle § 219 ods. 2 OSP neobmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ale na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie, vyššie uvedené, dôvody.

Záverom odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvého stupňa tvrdenie žalovanej v I. rade obsiahnuté v odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cb 50/97-776 zo dňa 5. júna 2009, nachádzajúceho sa na č. 1. 779, o jej neschopnosti uhradiť jednorázovo tak značný súdny poplatok. Uvedené vyjadrenie by bolo možné, z hľadiska

jeho obsahu, pokladať v zmysle § 41 ods. 2 OSP za žiadosť o povolenie zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v splátkach.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. augusta 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.